

Υπόθεση C-774/19

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

22 Οκτωβρίου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Vrhovno sodišče Republike Slovenije (Σλοβενία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

5 Σεπτεμβρίου 2019

Αναιρεσείων:

A. B.

B. B.

Αναιρεσίβλητη:

Personal Exchange International Limited

Αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης

Αμφισβητείται αν έχουν διεθνή δικαιοδοσία τα δικαστήρια της Σλοβενίας ή τα δικαστήρια της Μάλτας. Το κρίσιμο ζήτημα ουσιαστικού δικαίου που τίθεται είναι αν οι περιστάσεις που πρέπει να ληφθούν υπόψη εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ρυθμίσεως του άρθρου 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001. Πρέπει να αποσαφηνισθεί αν ο αναιρεσείων της κύριας δίκης κατάρτισε σύμβαση με την αναιρεσίβλητη ως καταναλωτής, ξένη προς την επαγγελματική δραστηριότητά του. Ο προσδιορισμός της διεθνούς δικαιοδοσίας εξαρτάται από το αν ο αναιρεσείων μπορεί να θεωρηθεί καταναλωτής σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης

Ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, άρθρο 15 του κανονισμού 44/2001· η νομική βάση της αιτήσεως είναι το άρθρο 267 ΣΛΕΕ.

Προδικαστικό ερώτημα

Πρέπει το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001 να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι μπορεί να χαρακτηριστεί ως σύμβαση που καταρτίζεται από καταναλωτή, για σκοπό που μπορεί να θεωρηθεί ξένος προς την επαγγελματική δραστηριότητά του, σύμβαση παιχνιδιού πόκερ στο διαδίκτυο, που καταρτίζεται εξ αποστάσεως μέσω διαδικτύου από ιδιώτη με αλλοδαπό φορέα εκμεταλλεύσεως παιχνιδιών στο διαδίκτυο και υπόκειται στους γενικούς όρους και προϋποθέσεις του εν λόγω φορέα εκμεταλλεύσεως, όταν το εν λόγω πρόσωπο συντηρείται επί έτη από τα εισοδήματα που λαμβάνει κατ' αυτόν τον τρόπο ή από τα κέρδη του παιχνιδιού πόκερ, μολονότι δεν έχει καταχωρίσει επισήμως αυτού του είδους τη δραστηριότητα και, εν πάση περιπτώσει, δεν παρέχει την εν λόγω δραστηριότητα σε τρίτους στην αγορά ως υπηρεσία έναντι πληρωμής;

Παρατιθέμενες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Κανονισμός (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ειδικότερα το άρθρο 15.

Παρατιθέμενες διατάξεις του εθνικού δικαίου

Zakon o pravdnem postopku, (κώδικας πολιτικής δικονομίας), ειδικότερα τα άρθρα 17 και 18

Zakon o varstvu potrošnikov (νόμος περί προστασίας των καταναλωτών)

Συνοπτική παράθεση των πραγματικών περιστατικών και της διαδικασίας της κύριας δίκης

- 1 Ο αναιρεσείων είναι παίκτης πόκερ ο οποίος ζητεί από την αναιρεσίβλητη να του καταβάλει το ποσό των 226 850,21 ευρώ που κέρδισε παίζοντας πόκερ στον δικτυακό τόπο της www.mybet.com κατά την περίοδο μεταξύ 31 Μαρτίου 2010 και 10 Μαΐου 2011. Η αναιρεσίβλητη, που έχει άδεια διεξαγωγής του εν λόγω διαδικτυακού καζίνο, κατέσχεσε τα ποσά που κέρδισε από το παιχνίδι και τα ιδιοποιήθηκε, καθώς ο αναιρεσείων, διατηρούσε πολλούς λογαριασμούς χρηστών και παραβίασε τους όρους διεξαγωγής του παιχνιδιού της.
- 2 Η αναιρεσίβλητη είναι νομικό πρόσωπο καταχωρισμένο ως εμπορική εταιρεία που προσφέρει υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών στο διαδίκτυο και διαθέτει, προς τον σκοπό αυτό, άδεια εκδοθείσα από τη Μάλτα, όπου έχει την έδρα της. Η αναιρεσίβλητη προσέφερε τυχερά παιχνίδια στο διαδίκτυο σε χρήστες, ακόμη και εξ αποστάσεως, μέσω του δικτυακού τόπου (www.mybet.com), μέσω του οποίου ανέπτυξε δραστηριότητα και στη Σλοβενία.

- 3 Ο αναιρεσείων είναι φυσικό πρόσωπο, κάτοικος Σλοβενίας, και χρησιμοποίησε τις υπηρεσίες που του προσέφερε η αναιρεσίβλητη εξ αποστάσεως μέσω του δικτυακού τόπου. Ο ίδιος ο αναιρεσείων ανέφερε ότι, με το παιχνίδι πόκερ, σκόπευε να εξασφαλίσει το μέλλον από οικονομικής απόψεως και εντάχθηκε στην κατηγορία των επαγγελματιών παικτών πόκερ. Ο αναιρεσείων δεν διαθέτει επίσημη καταχώριση για την εκτέλεση ή άσκηση της εν λόγω δραστηριότητας. Μέσω του παιχνιδιού πόκερ κέρδισε το ποσό των 227 226,44 ευρώ, ενώ ο συνολικός κύκλος εργασιών του ήταν υψηλότερος. Κέρδισε από την αναιρεσίβλητη καθαρό ποσό 110 ευρώ ανά ώρα.
- 4 Ανοίγοντας λογαριασμό χρήστη στη σελίδα του δικτυακού τόπου της αναιρεσίβλητης, κάθε χρήστης, συμπεριλαμβανομένου του αναιρεσείοντος, έπρεπε να αποδεχθεί ειδικούς και γενικούς συμβατικούς όρους, οι οποίοι είχαν διατυπωθεί μονομερώς από την αναιρεσίβλητη. Ο χρήστης δεν είχε κάποια επίδραση στη διαμόρφωση του περιεχομένου αυτών των όρων. Οι γενικοί συμβατικοί όροι προέβλεπαν, μεταξύ άλλων, ότι για τυχόν διαφορές που ενδέχεται να προκύψουν από τη συμβατική σχέση αρμόδια είναι τα δικαστήρια της Μάλτας.
- 5 Το δίκαιο της Μάλτας και οι γενικοί συμβατικοί όροι προβλέπουν ότι κάθε χρήστης μπορεί να διατηρεί μόνο έναν λογαριασμό χρήστη σε έναν μόνο φορέα εκμεταλλεύσεως τυχερών παιχνιδιών. Ο λογαριασμός χρήστη επιτρέπει το παιχνίδι μόνο σε αυτόν στο όνομα του οποίου έχει ανοιχθεί. Δεν επιτρέπεται νέα εγγραφή, ούτε και η χρήση λογαριασμού άλλου παίκτη. Σε περίπτωση εσφαλμένων στοιχείων, η εγγραφή του παίκτη δεν εγκρίνεται και ακυρώνεται άμεσα. Οι γενικοί συμβατικοί όροι προβλέπουν ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, η αναιρεσίβλητη δικαιούται να κατασχέσει τα χρήματα που υπάρχουν στον εν λόγω λογαριασμό του καζίνο.
- 6 Με δεδομένο ότι άνοιξε επιπλέον λογαριασμό χρήστη, ο αναιρεσείων παραβίασε τον όρο περί ανοίγματος μόνον ενός λογαριασμού χρήστη, τον οποίο, κατ' αυτόν τον τρόπο, επιδίωξε σκοπίμως να παρακάμψει. Λόγω παραβιάσεως των προαναφερθέντων όρων, στις 10 Μαΐου 2011, η αναιρεσίβλητη μπλόκαρε τον λογαριασμό χρήστη του αναιρεσείοντος και κατέσχεσε το σύνολο των καταθέσεων του αναιρεσείοντος ύψους 227 226,44 ευρώ.
- 7 Ωστόσο, η εν λόγω κατάσχεση, παρά τις παραβιάσεις των όρων εκ μέρους του αναιρεσείοντος, δεν ήταν δικαιολογημένη, δεδομένου ότι η αναιρεσίβλητη δεν κινήθηκε ορθώς ως προς αυτή. Η αναιρεσίβλητη γνώριζε την εν λόγω συμπεριφορά και επέτρεπε στον αναιρεσείοντα να παίζει πόκερ, είχε συμφωνήσει μαζί του και ενέκρινε πλήρως τις κινήσεις του. Μολονότι γνώριζε τις παραβιάσεις του αναιρεσείοντος επί μακρό χρονικό διάστημα, δεν μπλόκαρε τον λογαριασμό του, ούτε τον εμπόδισε να συνεχίσει να παίζει. Αντιθέτως, λάμβανε προμήθεια επί των παιχνιδιών του και εν τέλει ιδιοποιήθηκε όλα τα ποσά που είχε κερδίσει ο αναιρεσείων μέχρι τότε. Με βάση τα ανωτέρω, ο αναιρεσείων έχει το δικαίωμα να λάβει τα ποσά που κέρδισε από το παιχνίδι, ενώ η αναιρεσίβλητη υποχρεούται να του τα επιστρέψει.

- 8 Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έκανε εν όλω δεκτή την αγωγή του αναιρεσεϊόντος και έκρινε ότι η αναιρεσίβλητη υποχρεούται να του καταβάλει το ποσό των 226 850,21 ευρώ, πλέον τόκων υπερημερίας.
- 9 Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έκρινε ότι ο αναιρεσεϊών είχε ενεργήσει ως καταναλωτής εκτός της επαγγελματικής του δραστηριότητας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, αποδέχθηκε τη διεθνή δικαιοδοσία των σλοβενικών δικαστηρίων λόγω του τόπου κατοικίας του, ήτοι της Σλοβενίας.
- 10 Κατά της εν λόγω αποφάσεως, με την οποία το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έκανε δεκτή την αγωγή του αναιρεσεϊόντος, η αναιρεσίβλητη άσκησε έφεση ενώπιον δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, το οποίο απέρριψε την έφεσή της ως αβάσιμη και δέχθηκε, στο σύνολό τους, τα συμπεράσματα και τις αιτιολογίες του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου.
- 11 Η αναιρεσίβλητη άσκησε αίτηση αναιρέσεως (revizija) κατά της αποφάσεως του δευτεροβαθμίου δικαστηρίου ενώπιον του Vrhovno sodišče Republike Slovenije (Ανωτάτου Δικαστηρίου της Δημοκρατίας της Σλοβενίας). Με την εν λόγω αίτηση αναιρέσεως προβάλλει ουσιώδεις παραβάσεις διαδικαστικών κανόνων και εσφαλμένη εφαρμογή του ουσιαστικού δικαίου. Η αναιρεσίβλητη βάλλει, κατ' ουσίαν, κατά της κρίσεως των κατώτερων δικαστηρίων ότι ο αναιρεσεϊών ήταν καταναλωτής που ενεργούσε εκτός της επαγγελματικής του δραστηριότητας. Με το υπόμνημα αντικρούσεως, ο αναιρεσεϊών αμφισβήτησε τις αιτιάσεις της αναιρεσίβλητης και ευθυγραμμίστηκε με την άποψη των κατώτερων δικαστηρίων.

Κύρια επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 12 Ο αναιρεσεϊών ισχυρίζεται ότι η υποχρέωση της αναιρεσίβλητης να του καταβάλει το επίμαχο ποσό πηγάζει από το γεγονός ότι κέρδισε το εν λόγω ποσό ως παίκτης πόκερ στο πλαίσιο υπηρεσιών διαδικτυακού καζίνο τις οποίες η αναιρεσίβλητη προσέφερε ως έχουσα σχετική άδεια διεξαγωγής του εν λόγω διαδικτυακού καζίνο. Οι παίκτες πόκερ πραγματοποιούν εγγραφή στον δικτυακό τόπο της και ανοίγουν τον λογαριασμό χρήστη τους, στον οποίο καταθέτουν χρηματικά ποσά, τα οποία μπορούν στη συνέχεια να χρησιμοποιήσουν για να παίξουν στον δικτυακό τόπο ή για να πληρώσουν ανά πάσα στιγμή. Με δεδομένο ότι η αναιρεσίβλητη ιδιοποιήθηκε παρανόμως τα χρήματα του αναιρεσεϊόντος, υποχρεούται να του τα επιστρέψει.
- 13 Ο αναιρεσεϊών υποστηρίζει ότι θεμελιώνεται η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων της Σλοβενίας, επικαλούμενος τη χρήση των υπηρεσιών διαδικτυακού καζίνο της αναιρεσίβλητης ως καταναλωτής, με δεδομένο ότι ενεργούσε εκτός της επαγγελματικής του δραστηριότητας. Ως εκ τούτου, έχει την ιδιότητα του καταναλωτή και, σύμφωνα με τα άρθρα 15 και 16 του κανονισμού 44/2001, έχει δικαίωμα να ασκήσει αγωγή ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο έχει την κατοικία του.

- 14 Η αναιρεσίβλητη ζητεί να απορριφθεί η αγωγή ως απαράδεκτη, υποστηρίζοντας ότι τα σλοβενικά δικαστήρια δεν έχουν διεθνή δικαιοδοσία επί της υποθέσεως, αλλά αρμόδια είναι τα δικαστήρια της Μάλτας, όπου έχει την έδρα της. Ο αναιρεσείων δεν είχε την ιδιότητα του καταναλωτή, δεδομένου ότι είναι επαγγελματίας παίκτης πόκερ και συνεπώς δεν δικαιούται της προστασίας της νομοθεσίας περί καταναλωτών.
- 15 Συνεπώς, η αναιρεσίβλητη νομίμως κατέσχεσε τα χρήματα του αναιρεσειόντος, διότι παραβίασε τους όρους της. Περαιτέρω, ο αναιρεσείων, εκτός από τον κανονικό λογαριασμό χρήστη, διέθετε επιπλέον λογαριασμό χρήστη, το οποίο απαγορεύεται.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της προδικαστικής παραπομπής

- 16 Το ζήτημα που τίθεται είναι ουσιώδες, καθώς η έκδοση τελικής αποφάσεως εξαρτάται από την επίλυσή του. Από την επισκόπηση της νομολογίας του Δικαστηρίου, προκύπτει ότι το Δικαστήριο δεν έχει ακόμη αποφανθεί επί παρόμοιας υποθέσεως. Κατά συνέπεια, η ορθή εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης δεν παρίσταται τόσο προφανής, ώστε να μην αφήνει περιθώριο για καμία εύλογη αμφιβολία [θεωρία της *acte clair* (σαφούς πράξεως)]. Όπως προκύπτει από άλλες υποθέσεις που ήχθησαν ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης [C-498/16 (*Schrems*, ECLI:EU:C:2018:37), C-297/14 (*Hobohom*, ECLI:EU:C:2015:844), C-441/13 (*Hejduk*, ECLI:EU:C:2015:28), C-375/13 (*Kolassa*, ECLI:EU:C:2015:37), C-508/12 (*Vapenik*, ECLI:EU:C:2013:790), C-218/12 (*Emrek*, ECLI:EU:C:2013:666), C-419/11 (*Česká spořitelna*, ECLI:EU:C:2013:165) C-190/11 (*Muhlleitner*, ECLI:EU:C:2012:542) καθώς και C-585/08 και C-144/09 (*Pammer και Hotel Alpenhof*, ECLI:EU:C:2010:740)], στις οποίες, κατά τα λοιπά, τα πραγματικά περιστατικά διέφεραν, η έννοια του καταναλωτή πρέπει να ερμηνεύεται αυτοτελώς και με ομοιόμορφο τρόπο, με δεδομένο ότι συνιστά αυτοτελή έννοια του δικαίου της Ένωσης. Η νομοθεσία περί προστασίας των καταναλωτών εφαρμόζεται μόνο για τον τελικό καταναλωτή ως ιδιώτη και για τις συμβάσεις που συνάπτονται για την κάλυψη ιδίων καταναλωτικών αναγκών ενός ατόμου.
- 17 Πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη η έννοια του καταναλωτή που περιέχεται σε άλλες συναφείς συμπληρωματικές πράξεις του δικαίου της Ένωσης, όπως, επί παραδείγματι, στον κανονισμό 805/2004, στις οδηγίες 1999/44/EK και 93/13/EOK και σε άλλες. Το ίδιο ισχύει όσον αφορά την ερμηνεία του Δικαστηρίου προς τον σκοπό της εφαρμογής της Συμβάσεως των Βρυξελλών του 1968 [C-150/77 (*Bertrand*, ECLI:EU:C:1978:137), C-89/91 (*Shearson Lehman Hutton*, ECLI:EU:C:1993:15), C-464/01 (*Gruber*, ECLI:EU:C:2005:32), C-96/00 (*Gabriel*, ECLI:EU:C:2002:436), C-269/95 (*Benincasa*, ECLI:EU:C:1997:337), και άλλες].
- 18 Από τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως προκύπτει ότι οι περιστάσεις που προσιδιάζουν σε καταναλωτές ως ιδιώτες, καθώς και όσες προσιδιάζουν στην

άσκηση οικονομικής δραστηριότητας ή επαγγέλματος, αλληλεπικαλύπτονται. Εντός αυτού του πλαισίου, πρόκειται για διαφορετικές, αλλά συντρέχουσες περιστάσεις, οι οποίες πρέπει να κατατάσσονται με βάση την ιεραρχία και την ποιότητα σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης. Στην υπό κρίση υπόθεση, είναι πιθανή η υιοθέτηση της ερμηνείας της έννοιας του καταναλωτή που προτείνει ο αναιρεσείων, αλλά και της αντίθετης ερμηνείας της ίδιας έννοιας που προτείνει η αναιρεσίβλητη.

- 19 Οι δύο ερμηνείες διαφέρουν και από εννοιολογικής απόψεως. Όσον αφορά το περιεχόμενό τους, και οι δύο εναλλακτικές αφορούν τη σχέση μεταξύ μιας παραδοσιακής και μιας πιο σύγχρονης έννοιας του καταναλωτή, καθώς και την κατανόηση της ιδιωτικής ή επαγγελματικής δραστηριότητας ενός ατόμου. Στην ερμηνεία την οποία προτάσσει ο αναιρεσείων, η επαγγελματική δραστηριότητα ενός ατόμου προσεγγίζεται τύποις, ενώ η προσέγγιση της αναιρεσίβλητης παραβλέπει τον τρόπο με τον οποίο ασκείται η δραστηριότητα και δίνει έμφαση στις ουσιαστικές πτυχές που έχει αυτή για το άτομο.
- 20 Οι διαφορετικές γλωσσικές αποδόσεις ορισμένων κρατών μελών της Ένωσης¹, με τις διαφορετικές νοηματικές τους αποχρώσεις, προκαλούν μεγαλύτερη σύγχυση. Ακόμη και το πεδίο εφαρμογής των ορισμών, που είναι συγκρίσιμοι σε όλες τις γλώσσες, δεν είναι ταυτόσημο. Σε όλες τις γλωσσικές αποδόσεις, η ιδιότητα του καταναλωτή αποκλείεται σε περίπτωση ασκήσεως επαγγέλματος από το άτομο.² Πέραν αυτού, ορισμένες γλωσσικές αποδόσεις περιέχουν παραπάνω λέξεις. Η σλοβενική απόδοση επί παραδείγματι: «επαγγελματική δραστηριότητα», παραπέμπει στην τεχνική και οικονομική πτυχή της εισροής χρημάτων, υπό την έννοια της αποκτήσεως υλικών αγαθών. Τούτο καθίσταται κατανοητό, κατά τρόπο ελαφρώς διαφορετικό, αν συγκριθεί με την αγγλική λέξη «trade»,³ που

¹ - **Σλοβάκικα:** «*V zadevah v zvezi s pogodbami, ki jih sklene oseba – potrošnik – za namen, za katerega se šteje, da je izven njegove poklicne ali pridobitne dejavnosti [...]*» [«[...] Σε συμβάσεις που ο σκοπός τους μπορεί να θεωρηθεί ξένος προς την επαγγελματική δραστηριότητα αυτού που τις καταρτίζει, και που αποκαλείται στη συνέχεια “καταναλωτής”, η διεθνής δικαιοδοσία [...]»].

- **Αγγλικά:** «*In matters relating to a contract concluded by a person, the consumer, for a purpose which can be regarded as being outside his trade or profession [...]*».

- **Γερμανικά:** «*Bilden ein Vertrag oder Ansprüche aus einem Vertrag, den eine Person, der Verbraucher, zu einem Zweck geschlossen hat, der nicht der beruflichen oder gewerblichen Tätigkeit dieser Person zugerechnet werden kann [...]*».

- **Γαλλικά:** «*En matière de contrat conclu par une personne, le consommateur, pour un usage pouvant être considéré comme étranger à son activité professionnelle [...]*».

- **Κροατικά:** «*Ustvarima koji se odnose na ugovor koji sklopa osoba – potrošač, u svrhe za koje se može smatrati da su izvan njezine profesionalne djelatnosti*».

² Στα σλοβάκικα, «poklic» (επάγγελμα), στα αγγλικά, «profession», στα γερμανικά, «beruflich», στα γαλλικά, «professionnelle», στα κροατικά, «profesionalne».

³ Διαδικτυακό λεξικό Cambridge: «*η δραστηριότητα αγοράς και πωλήσεως, ή ανταλλαγής αγαθών ή / και υπηρεσιών μεταξύ προσώπων*» [...] «*επιχειρηματική δραστηριότητα*».

παραπέμπει στο εμπόριο ως ανταλλαγή αγαθών ή υπηρεσιών υπό την έννοια μιας οργανωμένης οικονομίας της αγοράς. Και ο γερμανικός όρος «gewerblich» έχει ευρεία έννοια, παραπέμποντας στη σημασία του εμπορικού χαρακτήρα, αλλά περισσότερο υπό την έννοια του προσανατολισμού στην εμπορική δραστηριότητα του ατόμου. Σε άλλες γλωσσικές αποδόσεις δεν περιέχονται παραπάνω λέξεις, ως άνω, και υπάρχει μόνο η νοηματική σύνδεση με τη λέξη «επάγγελμα» (επί παραδείγματι, στον κροατικό ορισμό, δίπλα από τη λέξη «επάγγελμα» δεν υπάρχουν άλλες). Η ως άνω γλωσσική ποικιλομορφία καταδεικνύει ότι η εν λόγω έννοια δεν είναι σαφής, όσον αφορά τη γλωσσική ερμηνεία, γεγονός το οποίο δυσχεραίνει την κατανόηση του άρθρου 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001.

- 21 Πρόκειται για ένα ενδιαφέρον ζήτημα που αφορά τη σύγχρονη πραγματικότητα και το οποίο έχει ευρύτερο πεδίο. Από την ερμηνεία του κανόνα δικαίου που θα δοθεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα εξαρτηθεί και ο επακόλουθος ορισμός συναφών δραστηριοτήτων, οι οποίες, θεωρητικώς, διαφέρουν εν μέρει από τη συνήθη έννοια της καταναλώσεως και οι οποίες καθίστανται όλο και πιο διαδεδομένες. Κατ' αναλογία, θα μπορούσαν να ενταχθούν σε αυτές τις δραστηριότητες, ο προσπορισμός κέρδους μέσω ηλεκτρονικών παιχνιδιών και λοιπές δραστηριότητες με χρήση ψηφιακών μέσων, που συνεπάγονται σύγχρονους τρόπους βιοπορισμού και επαγγέλματα. Ως εκ τούτου, με την ερμηνεία που θα δοθεί, θα τεθούν, κατά πάσα περίπτωση, υπό αμφισβήτηση ορισμένες νοητικές συνδέσεις που κατά παράδοση συνοδεύουν (συνόδεuan) τη συνήθη έννοια της καταναλώσεως.